Kerk een deel der beste krachten, die voor den strijd in de Hervormde Kerk onmisbaar waren; en vooral het absolute standpunt, dat de Afgescheidenen innamen, alsof de Hervormde Kerk een valsche Kerk was geworden, een afgodisch en verworpen Babylon, keurde hij onomwonden af. Groen meende, dat kerkherstel *in* de Kerk mogelijk was en achtte het daarom roeping en plicht om alsnog in de Hervormde Kerk te blijven.

Maar al keurde Groen de Scheiding af; Groen heeft daarom nooit de Afgescheidenen als scheurmakers of sectarissen veroordeeld en steeds als einddoel voor oogen gehouden, dat alle Gereformeerden in één Kerk weer saam moeten komen. „Is het niet bekend en overbekend zoo vraagt hij, dat zij (de Afgescheidenen) Gereformeerden zijn, *Gereformeerden bij uitstek* en dat hierin juist de grond der Afscheiding ligt? Afvalligen welligt van het Kerkgenootschap, maar *voorzeker getrouwe leden van de gezindheid, van de kerk*?" (t. a. p. pag. 41). Wanneer de Afgescheidenen door de Overheid verdrukt en vervolgd worden, schrijft hij zijn meesterlijk pleidooi om hen te verdedigen. Hij is de eerste die in het Parlement voor de Afgescheidenen niet alleen volle vrijheid van godsdienstoefening eischt, maar ook dat de Regeering hen als leden der Gereformeerde Gezindheid zal erkennen en aan de Afgescheiden predikanten evengoed als aan de predikanten der Hervormde Kerk, de verschuldigde tractementen zal uitbetalen, niet als *gunst* maar als een hun toekomend *recht*. Den naam sectarissen of scheurmakers op de Afgescheidenen toegepast, keurt Groen af, en in de bekende samenkomst te Amsterdam gehouden, waar over de oprichting van een gemeenschappelijk seminarie gehandeld wordt, stelt hij op den voorgrond, dat „de Afgescheidenen, die de historische eigenaardigheid der Kerk ten grondslag van Kerkgemeenschap hebben gesteld, *geen sectarissen* zijn, maar *leden der Hervormde Gezindheid*" (*Adviezen* 1837 Deel II p. 261 noot). Terecht kon Groen dan ook aan Ds. van Velzen verklaren: „Ik heb nooit eenige gelegenheid laten voorbijgaan, om te verklaren, dat ik het regt der Afgescheidenen erken; dat ik verontwaardigd ben over het onregt door hen verduurd; dat velen onder hen, naar mij voorkomt, standvastigheid en veerkracht hebben betoond; dat zij, evenzeer als wij, leden zijn der bestaande Nederlandsche Hervormde Kerk; dat de herstelbaarheid van het Hervormde Genootschap twijfelachtig en daarentegen eenheid der kerkgemeenschap, waar vasthouding aan de leer met vruchtbaarheid van geloofsleven gepaard gaat, ontwijfelbaar is". (Verspr. Geschr. II. p. 135).

We zullen elke vergelijking met de houding door de fractie Hoedemaker en de „Gereformeerde Kerk" tegenover de Scheiding en de Doleantie aangenomen, hier achterwege laten. We zullen er ons niet over beklagen, dat in de dagen der Doleantie niet één dezer broeders tegen het onrecht is opgekomen door Kerk en Staat ons aangedaan; dat daarna in geschrift en gesprek altoos weer het schandmerk ons opgedrukt is, dat we independenten, scheurmakers enz. waren, en dat de felste pijlen vaak veel meer tegen de Gereformeerden buiten het Genootschap dan tegen de modernen in het Genootschap waren gericht.

Wat Groen boven die bekrompenheid verhief, wat hem dien breeden blik schonk, was, dat hij nooit de Hervormde Genootschapskerk met de Hervormde Kerk of de Hervormde Gezindheid vereenzelvigd heeft. „Laat ons allen, gescheidenen of leden van het Kerkgenootschap, bedenken dat *wij leden zijn van de Nederlandsche Hervormde Kerk*, van de Gereformeerde gezindheid". (Het regt der Herv. Gezindheid p. 136). Het kenmerk der Gereformeerde Kerk was voor hem niet de Synodale organisatie, maar de *Gereformeerde belijdenis*. De Afgescheiden Kerken, die op den grondslag dezer Belijdenis stonden, waren daarom deelen der Gereformeerde gezindheid. Afvalligen waren ze, *wellicht* van het Genootschap, maar *voorzeker* getrouwe leden van de gezindheid, van de kerk.

Vandaar dat het *hart* van Groen altijd weer naar deze Gereformeerde broeders trok; dat hij op alle punten saamwerking met hen zocht; dat hij dankbaar was voor elk woord van sympathie uit hun kring; dat hij dorstte naar *eenheid*. Hoe de eenheid komen moest, kon hij niet voorspellen. De ontwikkeling der omstandigheden zou daarop het antwoord geven. „Maar, zoo zegt hij, zie hier het tweeërlei alternatief: Of eene wezenlijke hervorming in het Kerkgenootschap zal de leus der terugkomst van onze uitgewekene geloofsgenooten zijn; of wij zullen, door de volkomenheid van het onregt, tot eene scheiding worden gedrongen". (t. a. p. pag. 137).

De vraag der afscheiding was in Groen's oogen daarom een vraag „van ondergeschikt belang." Wat voor hem alles beheerschte, was de vraag naar herstel der *Gereformeerde gezindheid*. Handhaving der belijdenis en vereeniging van alle Gereformeerden, daarom was het hem te doen. Kon dit door hervorming van het Hervormde genootschap, dan was hem dit het liefst. Maar bleek dit onmogelijk, dan moest met het Genootschap gebroken, om de Gereformeerde gezindheid te herstellen.

Over de vraag of Groen's oordeel over de Afscheiding en de Afgescheiden Kerken geheel juist is geweest, kan men zeker van gevoelen verschillen. Maar dit zal men ons althans toestemmen, dat Groen mijlen ver verwijderd was van alle enghartig kerkisme, en dat het door hem ingenomen standpunt tegenover de „uitgewekene geloofsgenooten" getuigt van een breedheid van blik, van een ruimheid van hart, van een trekken van den broederband, die wel diep beschamend zijn voor vele Hervormden van onzen tijd.

Terugkeer tot het standpunt van Groen dunkt ons daarom voor de Gereformeerde broeders in en buiten de Hervormde Kerk niet anders dan winst te zijn. Om eenheid van al het Gereformeerde volk moet het te doen zijn. Niet om de eenheid der volkskerk, de valsche eenheid, waartegen Groen altijd getoornd heeft, maar om de eenheid der *Gereformeerde gezindheid*.

Uit de Pers.

Het slot van het rapport van Ds. De Gaay Fortman over de Kinderwetten luidt aldus:

De benoeming van de instelling van weldadigheid tot voogd over weezen moet geschieden door den Kantonrechter. Zij kan deze benoeming zelve bevorderen door zich tot den rechter te wenden. Na plaatsing der weezen geeft zij schriftelijk kennis aan den voogdijraad en den Officier van Justitie, in welke woningen of gestichten de minderjarigen, waarover zij de voogdij aanvaardde, zijn opgenomen. De Officier van Justitie en de voogdijraad hebben het recht telkens, wanneer zij zulks noodig en geraden achten, de woningen en gestichten waar weezen onder voogdij van eene instelling van weldadigheid verblijf houden, te bezoeken. De toeziende voogd moet zijne pupillen eenmaal 's weeks kunnen bezoeken.

Den eed heeft de instelling van weldadigheid niet af te leggen. De diakonie kan een of meer haren leden schriftelijk machtigen tot de uitoefening der voogdij over de in die machtiging genoemde minderjarigen.

Is het de roeping onzer Diakonie, zich als voogd voor de weezen der Gereformeerde Kerk beschikbaar te stellen, niet minder heeft zij die, waar het betreft degenen, wier ouders zijn ontheven van en ontzet uit de ouderlijke macht of oudervoogdij; alsmede waar het gaat over hen, met wier voogden hetzelfde is geschied. Tot dezen kunnen gebracht worden de halfweezen en de onechte kinderen, die door hun vader of moeder of door beiden erkend zijn, welke echter daarna van hunne voogdij zijn ontheven of daaruit ontzet. Men noemt ze *verwaarloosde kinderen*, omdat hunne ouders-voogden of voogden nalatig zijn gebleven in de vervulling hunner taak als opvoeder en leidslieden hunner kinderen of pupillen, zoodat zij gevaar loopen te vervallen tot allerlei ondeugden, wetsovertredingen en misdrijven, die hen met den strafrechter in aanraking brengen.

De ouders zullen ontheven kunnen worden op aanvraag van den voogdijraad of den Officier van Justitie door de arrondissements rechtbank, op grond

1e. van ongeschiktheid, om den plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen óf omdat de persoonlijke eigenschappen der ouders dit onmogelijk maken (bijv. zielsziekte, gebrekkige geestelijke, ontwikkeling, lichamelijke zwakte of krankheid), of omdat de eigenschappen van het kind, bijv. onwilligheid of nervositeit, eene behandeling eischen) die de ouders niet kunnen geven.

2e. van onmacht, om hunnen plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen (z.a. afwezigheid uit het gezin; verplicht verblijf van het kind elders, ongewenschte invloed van den uit zijne macht ontzetten vader of moeder, zoolang het kind onder den ouder-voogd blijft; noodzakelijkheid van ontheffing van beide ouders, aangezien als de eene ouder wordt ontheven van de ouderlijke macht, de andere ouder van rechtswege de open plaats moet innemen.

N.B. De ouders kunnen zich echter verzetten tegen de ontheffing, in welk geval niet uitgesproken kan worden door den rechter.

Het is wenschelijk, dat gedurende het onderzoek onze Diakonie, als het geldt een kind van Gereformeerden huize, zich wende tot de rechtbank met het verzoek, om met de voogdij te worden belast. Bij het uitspreken der ontheffing wordt door de rechtbank tevens een voogd en toeziende voogd benoemd (Art. 374*c* en Art. 444*a* B. W.). Wordt de Diakonie benoemd, dan heeft zij zich ook hier te gedragen als bij de weezen-voogdij.

Eene andere rubriek verwaarloosden zijn zij, wier ouders *ontzet* zijn uit de ouderlijke macht op de volgende gronden:

1. misbruik van macht door ouder of oudervoogd (bijv. hun kinderen in gevaarlijk werk te lang laten werken, mishandeling, laten bedelen voor zich, enz.).
2. grove verwaarloosing van de verplichtingen tot onderhoud en opvoeding (o.a. nalatigheid in toezicht, de kinderen laten rondslenteren, in slecht gezelschap laten).
3. slecht levensgedrag.
4. plegen van strafbare feiten:

a. onherroepelijke veroordeeling tot een vrijheidsstraf van 2 jaren of langer (B. W. 374 5° en 437 8°);
b. onherroepelijke veroordeeling wegens bepaalde misdrijven *tegen* eenen aan zijne macht onderworpen minderjarige (B. W. 374*a* 4° en 437 7°);
c. onherroepelijke veroordeeling wegens het opzettelijk *deelnemen* aan eenig misdrijf met een aan zijn gezag onderworpen kind (B. W. 374 3°).

Deze ontzetting kan plaats vinden in het belang van kinderen, die hunne ouders of ouder-voogd hebben; ook van h lfweezen en onechte kinderen, die onder voogdij staan van vader of moeder. Gedurende het onderzoek kan wederom de diakonie zich voor de voogdij aanmelden, terwijl ook bij het uitspreken der ontzetting een voogd en een toeziende voogd worden benoemd.

Ook kan de rechtbank, staande het onderzoek, als zij het in het belang des kinds acht, de ouderlijke macht of voogdij schorsen. Voor deze tijdelijke voogdij kan de diakonie zich *ook* aanmelden.

De diakonie wete echter, wanneer zij voogd wordt, zoowel in het geval van ontheffing der ouders als in dat hunner ontzetting, dat de ouders kunnen hersteld worden in de ouderlijke macht of voogdij bij uitspraak der rechtbank, na verhoor van de ouders en bloedverwanten van het kind, van den voogdijraad, van den voogd zelven en zoo noodig van getuigen. Dit zal echter geene oorzaak van droefheid, maar van blijdschap zijn voor de diaconie.

Volledigheidshalve voegen wij hieraan toe, dat ook de instelling van weldadigheidvoogd kan ontzet worden uit hare voogdij en wel om de volgende redenen:

a) onbekwaamheid in de voogdij;
b) misbruik van bevoegdheid;
c) verwaarloozing der verplichtingen als voogd;
d) ontzetting uit eene andere voogdij;
e) faillissement;
f) rechtsgeding tegen den minderjarige;
g) verzuimen van de mededeeling van opnemen van pupillen aan de door de wet aangewezen personen;
h) weigeren van toegang aan den voogdijraad, den Officier van Justitie of den toezienden voogd;
i) verzuimen de benoeming van eenen toezienden voogd te bevorderen.

Als het haar zelve niet geldt, dan de diakonie zich ook hier aanbieden als voogd over minderjarigen der Gereformeerde Kerk.

Bij ontheffing of ontzetting uit hunne ouderlijke macht of voogdij zullen de ouders, die niet onvermogend zijn, verplicht worden de kosten der opvoeding zooveel mogelijk persoonlijk te betalen, welke onkosten de diakonie ontvangt door tusschenkomst van den voogdijraad, die ook de middelen heeft, om de onwilligen tot betaling te dwingen.

Mochten de ouders onvermogend zijn, dan kan de diakonie van de Regeering eene subsidie voor elken zoodanigen pupil verzoeken.

Deze subsidie bedraagt eene som van ten hoogste
ƒ 0.40 per dag voor verpleegden van 14 jaren.
ƒ 0.50 » » » » » 14–18 »
ƒ 0.25 » » » » » 19–21 »

Voor pupillen, wier verpleging, opvoeding of onderwijs buitengewone kosten meêbrengen, kan de subsidie worden verhoogd tot 60 cents per hoofd en per dag. Is verpleging in eene inrichting voor zieken, zenuwlijders of krankzinnigen noodig, dan kan de regeeringssubsidie vervangen worden door geheele of gedeeltelijke betaling der kosten van verpleging in dat gesticht. Deze financieele bepalingen betreffen echter alleen verwaarloosde kinderen.

Ook kan de diakonie bij den voogdijraad de voogdij vragen over verlaten kinderen (vondelingen, kinderen wier ouders geene bekende woonplaats hebben enz.). Zoodra echter de oorzaak voor de voogdij ophoudt, óf doordat de ouders terug komen óf doordat zij zich aanmelden, zullen deze kinderen worden teruggegeven.

Eindelijk komen wij tot die minderjarige verwaarloosden, welke wel met den strafrechter in aanraking zijn gekomen, maar toch, zonder toepassing van eenige straf, ter beschikking worden gesteld van de regeering opdat van regeeringswege door plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht of op andere wijze in hunne opvoeding worde voorzien. Deze opvoeding heet ook strafrechterlijke dwangopvoeding. Over deze minderjarigen is de Minister van Justitie ambtshalve voogd, zoolang de beschikking duurt; zoodat tegen er hen van geene voogdij zelfs van eene vereeniging, stichting of instelling van weldadigheid sprake kan zijn. Alleen mag de regeering zulk eenen minderjarige, in plaats van hem in een Rijksopvoedingsgesticht te plaatsen, ter verzorging geven, mits hierbij rekenende met den godsdienst, dien zijne ouders of voogden belijden of met de kerk, waartoe hij behoort, aan eene vereeniging, stichting of instelling van weldadigheid, opdat hij door deze worde verpleegd en opgevoed, hetzij in haar gesticht, hetzij in gezinnen, onder haar toezicht staande. Zoo de minderjarige in een gezin wordt geplaatst, geschiedt de uitbesteding bij *schriftelijk contract*, waarvan een door het bestuur gewaarmerkt afschrift bij den minister is met opgave van het tijdstip, waarop de verpleging en uitbesteding is aangevangen. In dit contract moet staan de wijze van voeding, opleiding enz. Deze laatste bepaling omtrent de mogelijkheid van gezinsverpleging, maakt het der diakonie gemakkelijk, zulk eene minderjarige onder hare hoede te nemen; alsmede eene andere, dat daarvoor bij de regeering kan gevraagd worden eene subsidie van
ƒ 0.40 p. d. voor verpleegden van 14 jaren.
ƒ 0.50 p. d. » » » 16–18 »
ƒ 0.55 p. d. » » » 19 21 »
ƒ 0.60 p. d. » » in wier belang buitengewone kosten gemaakt worden voor hunne verpleging, voor hun opvoeding school- en vakonderwijs.

Zal de diakonie echter ook met de zorg voor deze minderjarigen belast worden, dan moet zij beantwoorden 1o. aan de eischen voor de instellingen van weldadigheid gesteld en daareven reeds besproken; en 2o. zich onderwerpen aan bepaalde, van regeeringswege gestelde voorwaarden; welke onderwerping moet blijken uit eene *schriftelijke verklaring* van het Bestuur van de instelling van weldadigheid of de commissie, door haar benoemd. De voorwaarden zijn vastgesteld in het Koninklijk Besluit van 15 Juni 1905 en betreffen:

A. Gezondheid.

I. De woning zij gezond van ligging en inrichting, voldoende ruim voor de te huisvesten personen (reinheid, gezond voedsel, behoorlijke kleedij, een afzonderlijk bed, geen meerdere of zwaardere arbeid dan evenredig is aan de krachten der verpleegden). De huiselijke diensten mogen niet meer zijn, dan het belang der opleiding gedoogt. Evenzeer is noodig goede genees en heelkundige behandeling.

II. Wat het gezin betreft, waarin de minderjarige komt, moet door eene geneeskundige verklaring vaststaan, dat de gezondheidstoestand van het gezin het verblijf daarin niet gevaarlijk maakt.

B. Zedelijkheid.

Het gezin, waarin de minderjarige komt, moet van goed zedelijk gedrag en behoorlijke beschaving zijn. De instelling van weldadigheid moet aanteekening houden van alles, wat ten aanzien van den verpleegde van beteekenis is (zijne afkomst, zijn verleden, lichamelijke en geestelijke toestand).

C. Onderwijs.

Schoolonderwijs tot 14 jarigen leeftijd, herhalingsonderwijs tot 16 jarigen leeftijd op scholen. Den verpleegden, die dit onderwijs niet kunnen volgen, moet afzonderlijk onderwijs gegeven worden.

D. Vakonderricht.

Lessen van de ambachts-, teeken-, industrischolen, land- of tuinbouwcursussen. Ook kan de verpleegde bij eenen patroon in de leer gedaan worden. In dit geval moet een schriftelijk contract gemaakt worden. De instelling van weldadigheid moet toezicht houden over de vorderingen.

E. Toezicht.

Behalve het gewone toezicht van voogdijraad en Officier van Justitie moet ook nog aan de ambtenaren, door den Minister van Justitie daartoe aan te wijzen (inspecteurs en adjunctinspecteurs van het tucht en opvoedingswezen), alsmede aan de daartoe gemachtigde leden van het Algemeen College van Toezicht, Bijstand en Advies toegang worden verleend. Alle inlichtingen, die gevraagd worden omtrent de verpleging, moeten gegeven worden. Ook inlichtingen die de Minister vraagt omtrent de minderjarigen. Buitengewone voorvallen moet de Minister dadelijk weten. Ook als de minderjarige zich onttrokken heeft aan het gezag van de instelling van weldadigheid. Jaarlijks vóór 1 Maart moet de Minister van Justitie ontvangen een verslag omtrent de minderjarigen volgens een voorgeschreven model.

Moeten deze minderjarigen opgenomen worden in een kranzinnigengesticht, ziekenhuis of andere inrichting, dan geschiedt dit op geneeskundige verklaring. De kosten kan het rijk geheel of gedeeltelijk dragen.

Hiermee staan wij aan het eind van de ontwikkeling van wat de Kinderwetten bevatten, voor zoover dit raakt onze instelling van weldadigheid. Laat ons thans met een kort woord ons advies opmaken. Voor zoover wij kunnen zien, is er niets in de Kinderwetten, dat ons vreesachtig behoeft te maken, met haar in aanraking te komen en ze meê te helpen uitvoeren. Zij gaan niet van beginselen uit, welke met Gods Woord in strijd zijn. Bovendien is hare toepassing gewenscht, al gaat die voor ons gepaard met financieele bezwaren.

De twee beginselen, die deze wetten voor een groot deel beheerschen, zijn *Staatsvoogdij* en *recht van adoptie*.

Het eerste zou ons schrik kunnen aanjagen; want staatsvoogdij kan leiden tot vernietiging van de souvereiniteit der ouders in hunnen eigen kring. In deze revolutionaire gestalte vertoont zich echter de Staatsvoogdij hier niet. Zij beperkt zich tot eene gewenschte bescherming van het kind, het zwakke, tegenover misbruik van macht, wat onzes inziens evenzeer roeping is van de regeering als te zorgen, dat het kind onderwijs ontvangt. Het zijn toch de kleine burgers van den Staat, om wie het hier gaat, voor wier wel zij waken moet.

Bovendien is het optreden van de regeering in het belang van de kinderen aan zooveel voorwaarden gebonden, dat wij nergens kreenking van eenig goddelijk recht door hare wetten kunnen vreezen.

Het tweede beginsel, dat in onze Kinderwetten heerscht, is het recht der adoptie, het recht der aanneming tot kinderen van hen, wier ouders zich dien naam onwaardig maken, door anderen, vereenigingen of particulieren. Wie zal dit beginsel in deze wraken, daar het is een principe, waarvan Gods Woord ons zegt, dat het is de grondslag onzer zaligheid?

Wij mogen dus u, waarde broeders, adviseeren, om broeder-diakenen te machtigen ons weezenreglement, zoo te wijzigen, dat het worde een reglement, waarop straks onze Diakonie zal mogen verzoeken van de regeering, dat zij haar rekene onder de instellingen van weldadigheid, die de voogdij mogen aanvaarden over weezen, verwaarloosde en verlaten kinderen, en de verzorging op zich kunnen nemen van minderjarigen, ter beschikking van de regeering gesteld en haar toevertrouwd.

Met dit belangrijke rapport heeft Ds. De Gaay Fortman niet alleen den Amsterdamschen Kerkeraad, maar alle Kerkeraden ten zeerste aan zich verplicht.

Moge onze diakonieën er winste mee doen.

Officieele Berichten.

Militairen. — Amersfoort.

Ondergeteekende ontvangt gaarne zoo spoedig mogelijk van kerkeraden of ouders de namen en adressen d'er jongelingen die alhier in militairen dienst zijn gekomen.

Bij spoedige toezending is kennismaking zooveel gemakkelijker en in den regel niet zonder het gewenschte gevolg.

H. Teerink, *V. D. M.*

Amersfoort, 7 Maart 1906.

De Kerkeraad van de Gereformeerde kerk Groningen (B), verzoekt dat stukken of brieven voor dien Kerkeraad bestemd, in 't vervolg geadresseerd worden aan den scriba, den heer H. Bosman, Verl. N. Ebbingestraat 1a.

Art. XIII. K. O.

Ter voldoening aan de besluiten der Synode van Utrecht zijn aan de classicale deputaten naar Art. 13 K. O. *lijsten* verzonden, met verzoek, deze ingevuld te zenden vóór 1 April a.s. aan het adres van den 2den scriba J. H. Donner te Nieuwdorp. Mochten er deputaten zijn, die zulk een lijst *niet* hebben ontvangen, dan worden zij beleefd verzocht hiervan kennis te geven aan ondergeteekende.

W. B. Renkema.

Rijnsburg, 3 Maart 1906.

Buitenland.

Duitschland. Een manifest van studenten.

Eenigen tijd geleden werd door een vijftal studenten van de Universiteit van Leipzig een stuk de wereld ingezonden, waarbij alle hoogleeraren en professoren werden uitgenoodigd de Christelijke kerk te verlaten, waarin de afschaffing der Theologische faculteit voorgesteld, beperking van den wetenschappelijken arbeid en „heiligspreking van alle door de natuur gegeven driften" (Heiligsprechung aller natur gegebenen triebe) verlangd werd. Het stuk gaf den indruk van een product te zijn van gekrenkte hersenen en scheen niet waard dat men er eenige aandacht aan zou wijden. Doch daarin heeft men zich vergist; het blijkt dat in dezen kleinzieligen tijd het studentenstuk zelfs groot opzien baarde.

Aan de hoogescholen van Beieren is het verbreiden der oproeping plechtig verboden. De *Voorwaarts* ziet in de vijf opstellers reeds martelaars en trekt een parallel tusschen den „genialen dichter" Shelley, die vroeger wegens zijne atheïstische denkbeelden van de Universiteit van Oxford werd weggezonden, en hen. „Wij vreezen", schrijft men in genoemd blad, „dat het ook in „het land der denkers" den vijf onderteekenaars van de oproeping niet veel beter gaan zal, dan hun beroemden voorloopers in Engeland."

De zaak heeft men echter in Leipzig geheel anders opgevat. In de eerste plaats wekte de oproeping zoowel in den kring der professoren als in die der studenten nogal de vroolijkheid op. De rector der universiteit ontbood de vijf helden en vroeg hun glimlachend, hoeveel semesters zij al aan de Universiteit hadden doorgebracht. Toen hij van hen vernam dat zij reeds ettelijke semesters gestudeerd hadden en dat zij het met hunne oproeping ernstig meenden, gaf hij te kennen, dat hij gemeend had, met het idee van een student van het eerste jaar te doen te hebben. Daar zij hunne oproeping ernstig wilden beschouwd hebben, zoo nam hij de zaak ook ernstig op. Hij gaf hen eene „gehörige" vermaning over fatsoen en manieren en liet ze daarna gaan.

Deze handelwijze is wellicht de beste. Maar toch geeft het stuk van het vijftal te denken!

Frankrijk. Levensteekenen.

Wat wij voorzagen is gebeurd. De kerken in Frankrijk zullen door de opheffing van het concordaat geen schade lijden, maar integendeel is het reeds gebleken dat zij, doordat zij genoodzaakt worden in haar leeftocht te voorzien, tot nieuwe krachtsontwikkeling geprikkeld zijn.

Op Zondag 4 Febr. ll. kwamen de Luthersche „Pfarrgemeinden" te Parijs saamen om te beraadslagen, wat er te doen stond om het verder voortbestaan der kerk mogelijk te maken. Deze dag was een dag van goede boodschap voor die kerk. Het orgaan der Fransche Luthersche kerk, de *Témoignage*, schrijft hierover bijna triomfeerend: „De Vrije Luthersche kerk te Parijs is geboren! Trots de sneeuwjacht zijn onze geloofsgenooten in de onderscheidene kerken vergaderd geweest. Onder de opgekomenen waren billetten verspreid, waarin zij werden uitgenoodigd te verklaren, dat zij lid wilden worden van de op te richten Cultusvereeniging en dat zij zich wilden verbinden tot het geven van eene vaste bijdrage; er werd voor groote en voor kleine sommen ingeteekend. Vele anderen willen het gegeven voorbeeld volgen, vooral omdat door het geven van deze bijdragen alle collecten voor den eeredienst zullen opgeheven worden. Eene arme bedeelde weduwe, die vernam dat men van haar slechts eene bijdrage van 2 francs 's jaars verlangde, zeide: „ik zal 3 francs geven" en betaalde die som aanstonds, opdat men geen moeite hebben zou om het geld bij haar op te halen. Een man die den weg naar het bedehuis geheel verleerd had, zond den predikant zijner parochie 20 francs met de mededeeling, dat nu hij er voor betaalde, hij van tijd tot tijd ter kerk zou komen. Het was ook zeer verblijdend dat onderscheidene vergaderingen van parochiën moties aannamen, waarin zij de broeders en zusters van andere gemeenten toeriepen, aan het geloof der kerk getrouw te blijven, en verklaarden, dat zij met geestdrift zouden streven naar het instandhouden der kerk en alle mogelijke offers voor haar wilden brengen. Kortom, men is in de Lutherische kerk van Parijs vol hoop voor de toekomst.

In de Gereformeerde kerk heeft men dezelfde ervaring opgedaan; alom blijkt het, dat men zijn kerk nog lief heeft, ja hier en daar ontbrak het niet aan geestdrift. Zelfs hebben kleine gemeenten aanstonds door inschrijvingen het staatstractement, dat hun predikant niet meer ontvangt, bijeengebracht. Zoo werd in eene kerk van 250 zielen voor 1600 francs 's jaars ingeschreven. Rijkere gemeenten hebben zich verbonden armere te hulp te komen. Een predikant uit het zuiden schreef: „De scheiding van kerk en staat heeft bij ons gewerkt, dat schoone blijken van offervaardigheid werden gegeven; zij werd tot eene weldadige verkwikking voor de predikanten."

Dit neemt niet weg, dat de gisting die in de Gereformeerde kerk ontstaan is, na de laatst gehouden officieuse Synode van Orleans, nog voortduurt. De minderheid dier Synode heeft zich gericht tot „de leden van de Gereformeerde kerken van Frankrijk," waarin zij voor scheuring waarschuwt. Zij wil een soort van organisatie scheppen, en zond daarom een ontwerp statuten, waarin de *déclaration de foi* van 1872 als historisch document wordt beschouwd, en de toetreding tot de cultusvereeniging aan allen vrijstaat, „die van harte de kerk van Frankrijk en haar goddelijk hoofd Jezus Christus toegedaan zijn, en dus met Gods hulp hun leven naar de voorschriften van het Evangelie inrichten willen." Daar deze formule breed genoeg is, om ook door vele liberalen onderteekend te worden, zoo is het de vraag, wie de sterksten wat het getal aangaat zullen zijn: de Evangelischen, die aan de confessie van 1872 vasthouden, òf de middenpartij onder de Evangelischen, die met de liberalen of modernen onder één kerkverband willen leven.

Denkelijk zal het de Roomsche kerk ook niet ontbreken aan middelen om zich te handhaven. Enkele bisschoppen hebben reeds bevolen collecten te houden om armere gemeenten te ondersteunen.

In Parijs zijn er enkele parochiën, die over meer dan 100 000 francs beschikken.

Jammer dat de paus het woord, dat van hem verwacht werd, tot hiertoe niet heeft gesproken. Wel werd een prachtige encyclieke door het hoofd der Roomsche kerk de wereld ingezonden, waarbij hij plechtig protesteert tegen het onrecht, dat der kerk door de verbreking van het concordaat aangedaan is; wel wordt in dit stuk duidelijk aangewezen, uit welke onheilige beginselen het drijven tot scheiding van kerk en staat geboren werd; doch eene aanwijzing wat de roomschgezinden doen moeten, nu eenmaal de scheiding een voldongen feit werd, komt daarin niet voor. Als van uit het Vaticaan er op aangedrongen was, het inventariseeren der kerken onder mondeling of schriftelijk protest, doch zonder daden van geweld, toe te laten, zou er veel ellende en bloedstorting voorkomen zijn. Nu vreezen wij, dat de radicale machthebbers uit het feitelijk verzet, waarop de autoriteiten in vele Roomsche kerken stuitten, aanleiding zullen nemen, om de kerken nog meer te knechten. Mocht men het in Frankrijk leeren verstaan wat het Schriftwoord bedoelt: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden.

N.-Amerika. Vereeniging der Cumberlandsche Presbyteriaansche kerk en der Presbyteriaansche kerk.

De commissie, benoemd door de Presbyteriaansche kerk van N.-Amerika en die van de Cumberlandsche Presbyteriaansche kerk, zijn in het laatst van het voorgaande jaar te St.-Louis vergaderd geweest om het plan van vereeniging, dat in beginsel door de Synoden van beide kerken was aangenomen, in bijzonderheden nader uit te werken. De algemeene Synode der Presbyteriaansche kerk vergadert dit jaar te Des Moines, in den staat Iowa, den 18den Mei en volgende dagen, en die der Cumberlandsche Presbyteriaansche kerk op denzelfden datum te Decatur in den staat Illinois.

Er wordt medegedeeld dat er van de zijde der Presbyterianen weinig bezwaar bestaat tegen de hereeniging van twee kerkengroepen, die 95 jaar geleden uiteen gingen. Nu de Presbyteriaansche kerk door de herziening of liever, gelijk wij het zouden noemen, door de verwatering harer belijdenis, de Arminiaansch gezinde Cumberlanders is tegemoet gekomen, is er naar het ons voorkomt hoegenaamd geen bezwaar meer om kerkelijk samen te wonen. De stemmen, die opgingen om tòch de belijdenis niet te verwateren, worden ook gehoord nu het over de vereeniging gaat met een kerkengroep, die officieel met het Calvinisme heeft gebroken. En waar ze in het eerste geval weinig of geen gehoor kregen, daar wordt ook in het tweede geval geen acht gegeven op het woord van waarschuwing door hen gesproken.

Bij de Cumberlanders is echter, wat men niet verwacht zou hebben, eene beweging op touw gezet om de hereeniging van beide kerken te verhinderen. Op verscheidene plaatsen zijn protest-meetings gehouden. Vooral in Texas is de groote meerderheid tegen de hereeniging, zoodat reeds stappen gedaan zijn om te voorkomen, dat de kerkelijke goederen niet het eigendom worden van de vereenigde kerkengroep. Daarom is het niet onwaarschijnlijk dat een deel der tegenwoordige Cumberlandsche Presbyteriaansche kerk als een zelfstandige kerk zal blijven voortbestaan.

Wij wenschten wel dat het geheele plan van de vereeniging in duigen viel! Het streven naar vereeniging met de Cumberlanders bewijst, dat in de Presbyteriaansche kerk een element den boventoon kreeg, dat tegen de Westminstersche confessie reageert. Als de vereeniging met de Cumberlanders een voldongen feit wordt, dan wordt de terugkeer tot de wegen en het leven der vaderen daardoor des te zwaarder, schoon aan den Geest des Heeren niets in den weg staat.

Gemengd Nieuws.

President Roosevelt als kerkganger. De president der Vereenigde Staten van N.-Amerika is lid van de *Grace Reformed Church* te Washington en geeft door zijn geregeld kerkgaan een uitnemend voorbeeld. Iemand die het weten kan schrijft: »Geen half dozijn Zondagen in het jaar laat de president, als hij toeft te Washington, zijn plaats in de kerk ledig. Als hij niet door ziekte verhinderd is of door krankheid van familieleden te huis gehouden wordt, of als hij niet door plicht naar elders geroepen wordt — wat zeer zelden gebeurt — of het nat weder is of droog, heet of koud, zacht of stormachtig, geregeld ziet ge hem wandelen naar de plaats des gebeds.

Ook is hij nooit te laat. Ofschoon hij een volle halve mijl van de kerk verwijderd is, die hij gewoonlijk zeer vlug te voet aflegt, is hij steeds drie of vier minuten voor de opening van den dienst tegenwoordig. Dit is hij hem vaste regel.

Ook deelt dezelfde welingelichte persoon mede, dat het blijkt dat de president toont, dat hij deel neemt aan de Godsdienstoefening.

Sommige Joden in Parijs hebben de nieuwe wet op scheiding van kerk en staat tot hun voordeel weten te gebruiken. Zij hebben eene liberale gemeente gevormd, die haar vergaderingen op Zondag houdt, een modern gezind rabijn benoemd, die de gebeden in de Fransche taal doen moet en dan ook aan huisvaders behoort toe te staan, dat zij nu en dan een woord in de Synagoge spreken.

Er heeft in China eene ommekeer plaats gehad, die grooten invloed hebben zal op de verbreiding van Gods Woord in het »Hemelsche Rijk". Volgens eene nieuwe wet is het zoo moeilijk te leeren beeldenschrift, dat tot hiertoe in China gebruikt werd, vervangen door een teekenschrift, dat reeds 300,000 Chineezen gebruiken. Het nieuwe door de regeering goedgekeurd alphabet bestaat uit 50 letters.

Winckel.